

Votum & groet

Zingen: **Schrijvers voor Gerechtigheid, Met open armen**

Gebed

De tien woorden

Zingen: **GK 2006 Gezang 34: 1, 2, 3/Al zou de vijgenboom niet bloeien**

Bijbellezing: **Amos 9: 6-15**

Zingen: **DNP Psalm 87: 1, 2, 3, 4/Op Sion ligt al sinds een ver verleden**

Preek

Zingen: **Opwekking 672/Heerser over alle dingen**

Gebed

Collecte

Zingen: **Opwekking 602/Vrede van God**

Zegen

Amos 9, 7

[1] Als je je nu afvraagt waarom de preek vanmorgen nu net over deze bijbeltekst gaat, dan kan ik me je vraag wel voorstellen. Dus het eerste wat ik doe in deze preek is uitleggen hoe ik voor vandaag bij deze tekst ben uitgekomen. Want ik denk wel dat het een tekst is voor precies vandaag. We naderen het eind van de zomervakantie en de een na de ander die is weggeweest druppelt weer binnen. En de een langzaam en de ander snel maken we ons weer klaar voor het nieuwe seizoen. En precies daar wil ik vanmorgen bij aansluiten.

Ik hoop natuurlijk dat je een goede vakantie hebt gehad. En als je weg bent geweest, dat je veel hebt genoten en gezien. En precies daar wil ik bij aanhaken. Als je weg bent geweest, heb je ook dat moment gehad dat je dacht: 'Wat een mensen,' en dat je dacht: 'Wat een wereld?' Misschien was je op Schiphol op een van de drukste dagen: wat een mensen! Misschien heb je gewandeld op de toppen van Europa: wat een wereld! En vervolgens, en dat hoort ook bij vakantie, dat je ook denkt: 'En waar sta ik dan?' En of je nu weg bent geweest of niet, die laatste vraag moet iedereen zich af en toe stellen. Dit is de wereld. Vol met allerlei mensen. **[2]** En wat is mijn plek?

Dit is een moment dat je als mens een profeet nodig hebt. **[3]** Een profeet. Nu weet ik dat we dat vandaag niet meer zo noemen, maar ik zie het

wel om me heen gebeuren. Dat mensen een profeet zoeken. Bij voorbeeld in de politiek, zo iemand als Thierry Baudet. Die is gewoon voor veel mensen een profeet. Of, maar daar heb ik gewoon geen verstand van, iemand die je volgt op Instagram, dat kan zomaar een soort van profeet voor je zijn. Maar vanmorgen stel ik voor dat we een andere profeet volgen, inderdaad, Amos.

Want wat is een profeet eigenlijk? Volgens mij is de hoofdtaak van een profeet om uit te leggen hoe de wereld nu in elkaar steekt, nu, vandaag. Een profeet is iemand die door God op een heuveltje wordt gezet en rondkijkt en mag zeggen wat hij ziet: wat een mensen! Wat een wereld! En wat is onze plek? En natuurlijk kijkt een profeet terug, in de tijd: hoe is het zover gekomen? En ook kan een profeet vooruitkijken: als we zo doorgaan, zijn dit de gevolgen. Maar je mag gerust hier beginnen: een profeet van God heeft een woord voor vandaag. **[4]** En voor Amos is dat 'vandaag' dus al even geleden.

Is het dan nog wel zinnig om vandaag naar zo'n profeet van vroeger te luisteren? Volgens mij is het nog steeds zinnig om naar zo'n profeet van vroeger te luisteren en volgens mij kan ik ook uitleggen waarom dat nog steeds zinnig is. Het is namelijk zo dat de profeten van het Oude Testament hun eigen tijd altijd verbinden aan een veel groter plaatje. Sterker nog, je kunt het hele Oude Testament zo lezen. Je kunt het hele Oude Testament lezen als een profetie die uitlegt wat jouw plek is in deze wereld, met al deze mensen, vandaag. En die uitlegt waar wij vandaag dan zijn op de kalender van God. En ik geloof dat wat God daarover zegt in het Oude Testament, dat dat nog steeds fundamenteel is voor elke profetie.

Het bijzondere van Amos 9, het bijbelhoofdstuk dat we lezen, is dat het een perfect voorbeeld is van hoe een profeet zijn woorden voor vandaag verbindt aan dat grote plaatje van het hele Oude Testament. **[5]** Laten we het hoofdstuk nog een keer doorlopen, waarbij ik je aanwijs hoe Amos hier aansluit bij de hele Bijbel. We begonnen met dit: **[6]** '[God] die in de hemel zijn verheven verblijf heeft gebouwd, hij die het hemelgewelf op de aarde laat rusten' – en kijk, je wordt herinnerd aan Genesis 1, aan de schepping en het begin van deze wereld. Amos gaat verder: 'Hij die het water van de zee bijeenroept en het uitstort over de aarde – zijn naam is Heer' – en je bent zomaar bij Genesis 9, de geschiedenis van Noach en de zondvloed.

Amos gaat verder en we zijn bij Exodus, de uittocht uit Egypte: **[7]** 'Zijn jullie voor mij soms meer dan de Nubiërs, Israël? – spreekt de Heer. Ik heb jullie uit Egypte weggeleid, maar ook de Filistijnen uit Kreta en de Arameeërs uit Kir.'

En in vers 8 zijn we dan alweer bij de laatste anderhalve eeuw voor Amos uitgekomen, de tijd dat Gods Rijk gescheurd was, met in het Noorden het afvallige Israël: **[8]** ‘De ogen van God, de Heer, zijn gericht op dit zondige koninkrijk.’ En dan waarschuwt Amos ook voor de consequenties als ze zo doorgaan: ‘Op mijn bevel zullen de Israëlieten door alle volken heen worden geschud, als in een zeef waar niet één steentje doorheen valt!’ Maar dat hoeft dan toch om God niet het einde van de geschiedenis te zijn. Want Amos mag afsluiten met hoopvolle woorden, over het land als een nieuw paradijs. **[9]** Amos 9 als een typische profetie uit het Oude Testament, waarin de profeet kijkt naar zijn eigen tijd, vanuit het hele Oude Testament.

Nu kan het goed zijn dat dit niet is wat jou opviel toen we zonet dit hoofdstuk lazen. Het kan goed zijn dat er heel iets anders bij jou bleef haken. Namelijk dat stuk over het oordeel van God, waarin Hij zijn volk met de dood dreigt. Als dat zo is, dat dat bij jou bleef hangen, dan beloof ik je dat ik daar nog eens op terug kom, op die donkere kant van God en op dat oordeel. In deze preek wil ik graag wat andere dingen laten zien. Maar ik noem die negatieve kant van de profetie van Amos wel, zodat je weet dat het mij ook opvalt en dat we er wel iets mee moeten. Maar dan graag een andere keer.

Waar zijn we nu dan? We hebben om ons heen gekeken: wat een wereld! Wat een mensen! En je vraagt je af: wat is dan mijn plek? Dat zijn dus vragen, waarbij je een profeet nodig hebt. Amos is een profeet van God van vroeger. Het voordeel van een profeet van God is dat ze ons altijd laten zien dat we een plek hebben in de grote geschiedenis van hemel en aarde, van God en ons. Het nadeel is dat hij al zo heel lang geleden sprak. Hoe kan hij je dan helpen bij je vragen vandaag? Daarvoor zoomen we in op Amos 9, 7.

[10] ‘Zijn jullie voor mij soms meer dan de Nubiërs, Israël? – spreekt de Heer. Ik heb jullie uit Egypte weggeleid, maar ook de Filistijnen uit Kreta en de Arameeërs uit Kir.’ Wat is er aan de hand met deze woorden? Allereerst: binnen het geheel van het Oude Testament vallen ze op. Je kunt denk ik tweehonderd keer lezen dat God Israël uit Egypte heeft weggeleid, maar dat van die Filistijnen uit Kreta en de Arameeërs uit Kir, dat lees je maar één keer, dat lees je hier. Goed. Maar wat lees je hier dan?

Op het eerste gezicht kan het gaan om een soort onderstreping van Gods recht om Israël te oordelen. Zoiets als: ‘Als jullie, Israël, mijn volk, doorgaan

met je gedragen alsof jullie niet mijn volk zijn en Ik niet jullie God ben – dan moeten jullie niet denken dat jullie voor Mij nog bijzonder zijn. Wat Mij betreft zijn jullie dan gelijk aan Soedanezen of Palestijnen of Syriërs. Jullie moeten niet denken dat jullie zo bijzonder zijn.’ Deze betekenis past prima bij het vervolg, bij dat oordeel. Dan zegt God hier: Israël is net als andere volken – niks bijzonders.

Maar het gekke is dat het accent van deze woorden niet negatief is. Het gaat over God die Israël heeft weggeleid uit Egypte. In de Bijbel en in werkelijkheid was en is dat een daad van grote liefde. Positief. En nu legt God zelf de link met de geschiedenis van andere volken, volken om Israël heen. Mensen van verder weg, uit Afrika, de Nubiërs. Je kunt ze tegenkomen in de straten van Caïro, als je voor handel in Egypte bent. Of soms hun handelaars en gezanten op doorreis door jouw land. Statige mensen uit een andere wereld.

En mensen van dichterbij, de Filistijnen in de Gazastrook. Met hun grijze verleden in het Westen, op de Griekse eilanden. En Aram in het Oosten, ooit afkomstig uit het onbekende land Kir. Onbekend? Maar niet bij God. Wat een wereld! Wat een mensen! Maar God kent ze! Hij kent ze? Hij heeft ze lief! Als de bevrijding van Israël uit Egypte een daad van liefde is en de Filistijnen en de Arameeërs hun uittocht ook aan God te danken hebben, dan is ook dat een daad van Gods liefde. Dan gaat Gods liefde uit naar al die mensen. **[11]** Is dat echt waar? Dan is dit wel een hele hoge heuvel waarop Amos de profeet mag staan. Wat een uitzicht...

Maar het mag waar zijn. In Amos 9 vind je het hele Oude Testament terug. Vanaf het begin, de schepping van hemel en aarde. **[12]** ‘Hij die in de hemel zijn verheven verblijf heeft gebouwd, hij die het hemelgewelf op de aarde laat rusten...’ Als God op een gegeven moment zijn oog laat vallen op Abraham, Isaak en Jakob en later op David en noem ze maar op – je moet niet denken dat Hij ooit één moment vergeet wie Hij in werkelijkheid is: de Schepper van hemel en aarde, de Heer van deze wereld en de Redder van deze mensen, Joden en Soedanezen en Palestijnen en Syriërs. Overal en altijd hebben mensen in de nacht naar de sterren gekeken en zich afgevraagd: wat is hierin mijn plek? En al die tijd schreeuwde God het uit: je hoort bij Mij, dat is je plek. Maar wij zijn mensen en wij zijn doof voor de hemel.

Maar God heeft al die tijd vastgehouden aan zijn ideaal. Dat vind ik ook in Amos 9, in vers 12, in de mooie toekomst die Amos voorziet. **[13]** ‘Dan zal Israël in bezit nemen wat er nog rest van Edom en van alle volken die mij eens

toebehoorden – spreekt de Heer, die dit alles doen zal.’ Als Israël gaat worden gezeefd gaat de wereld worden gezeefd, maar kennelijk mag wat er dan overblijft op de een of andere manier bij Israël worden opgeteld: volk van God. En als dat al geldt voor Edom, geloof me, dan is er ook ruimte voor Groningers en Drenten en Friezen. **[14]** Gods liefde gaat uit naar al die mensen.

Maar hoe dan? Ja, dat mag ik je vertellen. Ik mag je vertellen hoe de profetie van Amos het evangelie van Amos wordt. Dat het evangelie zou worden, dat wist Amos ook wel. De Heer zelf had gesproken, wie zou Hem tegenhouden? Maar hoe dat evangelie werkelijkheid zou worden, daarvan had Amos geen idee. Maar God wel. Wij mensen zijn doof voor de hemel. Heidenen kijken omhoog maar zijn blind voor wie God werkelijk is. Zelfs Joden, die de woorden van God bij zich hebben, ook zij blijken tenslotte te kiezen om ongehoorzaam te zijn. Dus komt God zelf op aarde. In Jezus Christus. Zie je wel, zegt God in Hem, jullie horen bij Mij! Jullie, uit alle windstreken van de wereld. Wat een mensen! Wat een wereld! Wat is mijn plek? **[15]** Bij Hem. Het evangelie van Amos.

Ik hoop dat je regelmatig dat soort momenten hebt, dat je je afvraagt wat jouw plek is. Zo aan het begin van een nieuw seizoen van werken of studeren lijkt me nog niet zo’n gek moment om je dat eens af te vragen. Wat is mijn plek nu eigenlijk? Ik hoop dat je ook regelmatig eens onder de indruk bent van al die mensen, zoveel mensen om je heen en voor elk van hen is hun leven net zo belangrijk als jouw leven voor jou. En dat je af en toe opkijkt van je telefoon en jezelf onder de indruk laat komen van de wereld waarin je leeft. En dat je af en toe stil bent – want er komt een moment dat je in de stilte een stem hoort als een onweer in de verte, de stem van God: je hoort bij Mij!

Maar ik wens je niet alleen dat soort momenten toe, dat soort Amos 9, 7 momenten. Want als het waar is dat Gods liefde uitgaat naar alle mensen, dan wens ik je voor het seizoen 2019/2020 nog een ander soort momenten toe, Amos 9, 13 momenten. **[16]** Ik lees Amos 9, 13 met je: ‘Dan komen de dagen – spreekt de Heer – dat de ploeger de maaier ontmoet en de druiventreder de zaaier, dat de bergen druipen van de wijn en alle heuvels golven van het koren.’ Kijk, voor Amos, de schapenfokker uit Tekoa, was dit de wereld op z’n mooist. Dat het koren zo dik staat dat de wind er golven in waait en dat de trossen aan de druifstokken donkere druppels op de hellingen zijn. Deze wereld op zijn mooist – zo mogen we ons kennelijk Gods nieuwe wereld voorstellen.

Maar wat ik je als Amos 9, 13 momenten toewens is wat het begin van dat vers beschrijft. Dat de ploeger de maaier ontmoet en de druiventreder de zaaier. Even eerlijk: veel van ons leven is hard werken en vaak hard werken zonder dat je altijd resultaat ziet. Ik vind dat zelfs een kenmerk van een christen: je doet wat goed is omdat het goed is, ongeacht of het al werkt of niet. En het zal in het nieuwe seizoen niet veel anders zijn. Maar als, zoals Amos hier zegt, in de nieuwe wereld van God goede daden gaan worden ingehaald door hun goede gevolgen, dan moeten we natuurlijk niet gek opkijken als God dat soort gebeurtenissen al af en toe naar voren haalt, nu al, vandaag en morgen. Dat jij aan het ploegen bent en aan het eind van de akker keer je je om voor een nieuwe haal en krijg nou wat, met armenvol graan komt iemand je al tegemoet, komt God zelf jou tegemoet. Ik wens je toe dat God je in het nieuwe jaar bemoedigt met dat soort momenten, dat jij aan het zaaien bent, aan het zaaien op hoop van zegen, want zaaien is altijd op hoop van zegen, maar dat dan iemand naast je de druivenoogst al mag verwerken.

Ik wens je toe dat je je inzet voor een proefwerk en dat je jawel een dikke negen scoort. Ik wens je toe dat je elke week traint en dan die ene keer zomaar het winnende doelpunt maakt. Ik wens je toe dat je gewoon je best doet op je werk en je baas je opeens een dikke bonus geeft. Ik wens je toe dat je trouw bent in je relaties en zomaar opeens de genade van de liefde vindt. Ik wens je toe dat God je dit jaar veel Amos 9, 13 momenten geeft. Ik denk ook dat Hij je dit soort momenten gaat geven, dat Hij met zijn genade jouw geploeter inhaalt. Want zo is Hij wel. Maar doe jezelf dan dit genoeg, dat als God je zo'n moment schenkt, dat jij je dan herinnert: hier mag ik op mijn plek zijn, naast mijn geweldige, mijn genadige God. Wat een wereld, inderdaad, en wat een mensen. Maar boven alles uit: wat een God.

Amen.